

GÂNDIREA CRITICĂ DREPT EXTENSIE A LECTURII CRITICE CRITICAL THINKING AS AN EXTENSION OF CRITICAL READING

Cristina Ursu

(Universitatea de Stat din Moldova)

Articol elaborat în cadrul proiectului: *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova*. Prioritatea temei – *Provocări societale* – este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat” (2020-2023).

Lectura prefigurează comunicarea dintre autor-text-cititor, articulează faptul-de-a-fi-laolaltă-cu-altul la nivelul înțelegerii. O lectură critică este o lectură în care „dez-depărtăm” textul, cu alte cuvinte, îl apropiem, ne angajăm într-o relație vie, deschisă cu semnificațiile iradiante ale structurii sale. De aceea, lectura critică vine să susțină scopul lecturii, să interconecteze ideile dinspre interior, să valideze înțelesurile într-un sistem armonios, care pășește dincolo de suprafața grafică; să formuleze întrebări și, pe parcurs, să răspundă la ele. Lectura e un fenomen în care textul se arată pe sine însuși, așa cum e structurat prin *lucruri-cuvinte* prezente, anunțând, totodată, ceva care nu se arată la prima vedere. O lectură critică vine tocmai să reveleze ceva care nu se arată în arătarea de sine a textului.

Prin urmare, are drept finalitate examinarea critică a textului și a temelor, ideilor sale implicite/ explicite. Aceasta implică diverse strategii, precum adresarea de întrebări despre intenția autorului/ textului, structura și scopul textului, semnificațiile cuvintelor și expresiilor individuale, „citirea printre rânduri”, harta conceptuală, tehnica jurnalului, notițe, relectura, parafrizarea, contradicția de perspective ale receptării, lentile critice etc. Lectura critică presupune prezentarea unui argument care evaluează și analizează materialul citit. Rămâne să argumentăm în ce măsură lectura și gândirea critică reprezintă temelia învățării și a dezvoltării personale.

Reading foreshadows the communication between author-text-reader, articulates the fact-of-being-together-with-another at the level of understanding. A critical reading is a reading in which we "distance" the text, in other words, bring it closer, engage in a living, open relationship with the radiating meanings of its structure. Therefore, critical reading comes to support the purpose of

reading, to interconnect ideas from within, to validate meanings in a harmonious system that goes beyond the graphic surface; formulate questions and, along the way, answer them. Reading is a phenomenon in which the text shows itself, as it is structured by present word-things, announcing, at the same time, something that is not shown at first sight. A critical reading comes precisely to reveal something that is not shown in the self-display of the text.

Therefore, it aims to critically examine the text and its themes, implicit/explicit ideas. This involves various strategies, such as asking questions about the intention of the author/text, the structure and purpose of the text, the meanings of individual words and phrases, "reading between the lines", concept mapping, the journaling technique, notes, re-reading, paraphrasing, the contradiction of reception perspectives, critical lenses etc. Critical reading involves presenting an argument that evaluates and analyzes the material read. It remains to be argued to what extent reading and critical thinking are the foundation of learning and personal development.

Cuvinte cheie: lectură critică, gândire critică, strategii de lectură, dezvoltare personală.

Key words: critical reading, critical thinking, reading strategies, personal development.